

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 7. Materia, forma, & officium Subdiaconatûs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

CAPUT VI.

*Minorum Ordinum materia, forma,
& officium.*

- 21 **I**nter minores Ordines primus est *Ostiaratus*. Cujus materia est clavium Ecclesie traditio ab Episcopo. Forma: *sic ago quasi redditurus Deo rationem pro his rebus, que his clavibus recluduntur*. Ostiarii officium est Ecclesie claves & januas custodire, aditu Ecclesie infideles atque excommunicatos arecere, campanasque pulsare.
- 22 Secundus est *Lectoratus*. Cujus materia est traditio sacri Codicis, seu veteris & novi Testamenti. Forma: *accipe, & esto verbi Dei relator, habiturus, si fideliter & utiliter impleveris officium, partem cum iis, qui verbum Dei bene administraverunt ab initio*. In Ecclesia Græca Lectoratus materia est manus impositio. Forma, oratio manuum impositioni adjecta. Lectorum officium est veteris & novi Testamenti libros clare & distincte in Ecclesia recitare. Panem etiam, & omnes fructus novos benedicere, ut admonet Episcopus, ipsorum officia explicans; tamen benedictiones istæ a solis hodie Presbyteris peragantur.
- 23 Tertius est *Exorcistatus*. Cujus materia est traditio libri exorcismorum, ut docet Concilium Cartag. IV. can. 7. seu (loco ipsius) Pontificalis aut Missalis, ut permittit Pontificale Romanum. Forma: *accipe & commenda memoria, & habe potestatem imponendi manus super energumenos, sive baptizatos, sive Catechumenos*. Proinde Exorcistarum officium est ejicere demones, & dicere populo, ut qui non communiceat, det locum, & aquam in ministerio fundere, ut habet Pontificale Romanum.
- 24 Quartus & ultimus Ordinum minorum, seu non sacrorum, est *Acholytatus*. Cujus materia est duplex, una ceroferrari cum cereo, altera urceoli vacui. Quam materiam Ritualia antiqua, Concilium Cartag. IV. & Ordo Romanus volunt ab Archidiacono tradi; formam verò ab Episcopo pronuntiare. Quæ est: *accipite Ceroferrarium cum cereo, & sciatis vos ad accendenda Ecclesie luminaria mancipari, in nomine Domini. Accipite urceolum, ad suggerendum vinum & aquam in Eucharistiam sanguinis Christi*. Ex qua utraque forma patet quodnam sit Acholytorum officium.

CAPUT VII.

Materia, forma, & officium Subdiaconatus.

- 5 **S**ubdiaconatus ab initio, ac deinde per aliquot sæcula, inter minores Ordines & non sacros numerabatur, nec Subdiaconi adstricti erant continentie voto, nec prohibiti à conjugio, ut constat ex Siricio Papa epist. ad Himerium, Episcopum Tarracensem, ubi prohibitionem istam ultra Diaconos non extendit, uti nec Innocentius I. epist. 2. & 3. nec Concilium Cartag. V. c. 3. ubi jubet Episcopos, Presbyteros, & Diaconos ab uxoribus abstinere, sub pena depositionis ab officio: *ceteros autem Clericos ad hoc non cogi, sed secundum uniuscujusque Ecclesie consuetudinem observari debere*. Concilium Turonense I. Presbyteris tantum, & Levitis, connubii usum prohibet. Concilium tamen Turonense II. Subdiaconos deponit, nisi ab uxoribus abstinerint. Gregorius I. lib. 1. epist. 42. Romanam consuetudinem (justa quam Subdiaconi continebant) in Siciliam sic induxit, ut qui ante prohibitionem uxorati fuerant, non cogerebantur ab uxoribus separari. Tamen videtur mihi (inquit) ut à presenti die Episcopis omnibus dicatur, ut nullum Subdiaconum facere presument, nisi qui se victurum ca-

se promiserit. Antè ergo id non promittebant, saltem universim. Post Gregorii tamen tempora, amplius tolerati non fuisse Subdiaconi uxoribus suis utentes. Hodie itaque Subdiaconatus est Ordo sacer, non ex divina, sed ex Ecclesiastica institutione; uti tradit Innocentius III. cap. *Amulsi* de ætate, qualis & ord. præfic.

Subdiaconatus materia est traditio patenæ vacuæ, calicisque vacui ab Episcopo. Cui additur traditio urceolorum cum vino & aqua, & manutergio ab Archidiacono. Forma sunt verba Pontificalis, quæ Episcopus profert. Græci pro materia solum adhibent manuum impositionem; pro forma orationem. Traditio Libri Epistoliarum ante quingentos annos non erat in usu; nec ipsius meminerunt qui ante illud tempus scripserunt; uti nec Concilium Cartag. IV. nec antiqua Ritualia de legenda ab ipsis Missæ Epistola quidquam habent. Isto quippe munere Lectores fungebantur, atque etiamnum funguntur apud Græcos. Quam proinde traditio sit materia essentialis Subdiaconatus, non est facile definire: cum Subdiaconatus non sit divine institutionis, & materia ipsius Ecclesia modò aliquid addiderit, modò relinquerit, varique materia sit apud Græcos & Latinos.

Subdiaconorum tamen officium in Ecclesia Latina hodie est in Missa solemnè Epistolam cantare, Diacono patenam & calicem porrigere, sicut & urceolum cum vino & aqua, denique Sacerdoti aquam ad lavandas manus infundere, manutergiumque præbere, &c.

Tres verò obligationes in sua Ordinatione contrahunt. Prima est habendi titulum beneficii, vel patrimonii, vel pauperarum, ne indecorè vivant. Secunda est castitatis. Tertia Breviarium recitandi.

CAPUT VIII.

Materia, forma, & officium Diaconatus.

Diaconatus materia essentialis sola est manuum Episcopi impositio, non Libri Evangeliorum traditio. Primò, quia solius impositionis manuum Scriptura meminit Act. 6. Secundo, quia Concilium Cartag. IV. can. 4. *Diaconus (inquit) cum ordinatur, solus Episcopus, qui eum benedicit, manum super caput illius ponat*. Canone verò sequenti idèò Subdiaconum ordinari dicitur traditione patenæ vacuæ, & calicis vacui: *quia manus impositionem non accipit*. Quo patenter innuit, in Ordinationibus, quæ per manuum impositionem fiunt, nullam instrumentorum traditionem esse de substantia. Tertio, non semper traditus est Diaconus Evangeliorum Liber, in ipsorum Ordinatione, nec per eam ordinati sunt ab Apostolis septem primi Diaconi, sed per solam manuum impositionem Act. 6. *hos statuerunt ante conspectum Apostolorum, & orantes imposuerunt eis manus*. Imò tunc nondum conscripta erant Evangelia, ut plurimi censent. Quarto, Libri Rituales noncentorum annorum solius manuum impositionis meminerant (sicut & Euchologia Græcorum, Missale vetus Francorum à Mabillonio editum, Ildorus, Alcuinus, Amalarius) non traditionis Evangeliorum. Imò Amalarius l. 2. de offic. Eccles. c. 11. & 12. *primævo (inquit) tempore Diaconus non legebatur Evangelium, quod nondum erat scriptum*. Denique pluribus in Ecclesiis Diaconi non legerant Evangelium; sed Lectores, ut constat ex epist. 33. Cypriani.

Postea tamen statutum est à Patribus, ut Diaconus legeret Evangelium, & ab eo tempore similiter statutum est, ut Subdiaconus legeret Epistolam, inquit Amalarius loco citato.

Propterea dici potest, traditionem Evangeliorum esse materiam Diaconatus accidentaliter accessoriam